

Rolf Sparre Johanssons *Lysets jord*: Digte i fin form

Rasmus Lund Nielsen 24.09.2021

DIGTE // ANMELDELSE – I digtsamlingen *Lysets jord* søger Rolf Sparre Johanssons digterjeg et anker uden for det sociale fællesskab i naturen. Rasmus Lund Nielsen af fascineret af både form og indhold, men måske ikke helt så begejstret som for digterens tidligere værker. Og så begynder det hele i øvrigt med musik.

Det er snart nogle uger siden, at jeg tilfældigt faldt over Guldimunds plade fra i år, *Dem vi plejede at være* (2021). Bum! Musikken sendte mig direkte tilbage ind i **Rolf Sparre Johanssons** første digtsamling: *Søvn* fra 2015.

Det var noget i både musikken og teksterne, at pladen kredsede om det samme som særligt første halvdel af Johanssons bog: frustrationen og klaustrofobien, der følger, når man stifter familie og som i *Søvn* ikke sover, men samtidig en kærlighed, der underligt, uforstilt og nøgent ligger underneden.

Nu igen i *Lysets jord* skubbes formen på en måde foran det hverdagsunivers, digtene findes i. Det fungerer, nogle steder godt, andre steder er formen lidt for svær at overse

Selv om digterjeget i afmagt hvisker hold kæft til sin datter, der græder og ikke vil sove, kan den samme datter vække en følelse i jeget, han ikke har følt, siden han som lille følte den for sin egen mor, som der står et sted og videre: ”Hun fik mig til at grine, da jeg græd”.

Mellem det direkte og det tøvende

Når omvejen over *Søvn* giver mening for anmeldelsen af *Lysets jord*, er det især, fordi sprog og form i første halvdel af samlingen er så befriende uforstilt og supplerer hinanden så godt. I hvert fald ramte det denne anmelder så rent. I anden halvdel glider den over i den mere stammende form, der forfines og fungerer i *Begravelse* (2016).

Den fungerer for mig at se mindre godt i *Søvn* – måske fordi kontrasten fra det direkte til det tøvende bliver så voldsom, selvom dét i sig selv selvfølgelig er en pointe.

Nu igen i *Lysets jord* skubbes formen på en måde foran det hverdagsunivers, digtene findes i. Det fungerer, nogle steder godt, andre steder er formen lidt for svær at overse. Derfor, med fare for at blive for personlig: åh, hvor ramte første halvdel af *Søvn* mig lige i røven, og hvor havde jeg ønsket, jeg blev ramt igen.

Lysets jord er et langdigt, en slags gentagelsesdigt eller, som anmeldermaterialet fortæller, kædesting

Digtsamlingen *Lysets jord* udkom først som en 20 sider lang *chapbook* på et mindre norske forlag i få eksemplarer. Det skriver Johansson på Facebook. Siden satte han digtets linjer ind i en slags gentagelsesstruktur, som det lille fine forlag Harpyie antog – dog med den betingelse, at teksten skulle redigeres.

Den oprindelige tekst blev dermed en slags kladde for samlingen, der lige er udkommet (15. september, red.) i egen ret.

Et drømmende landskab

Lysets jord er sat i et mindre, men meget fint, format. På omslaget er blade, over hvilket der er lagt en art pink filter. Det leder anmelderens tanker over på den særlige militære overvågningsfilm, der registrerer infrarøde refleksioner fra grønne planter.

Her møder man netop et pink og drømmende landskab, der er fremmed eller udenfor det menneskelige øje. Du kender det måske fra Richard Mosses fotografier fra krigshærgede lande. Sammenfaldet er sikkert tilfældigt, men uanset er det drømmende og fremmede en god vej ind i teksten.

Lysets jord er et langdigt, en slags gentagelsesdigt eller, som anmeldermaterialet fortæller, kædesting. Det sidste er et godt billede på det, teksten er, altså en række broderesting, der bruges til at frembringe en kæde af forbundne løkker – derigennem skabes ét billede, som vikles ind og ud af et andet, og som tilsammen danner et mønster.

Tidens gang

Hver side er nemlig sat op med 5 linjer, altså som en slags vers, hvor versets anden linje indleder det næste. Den sidste linje bliver dermed fri til at tage digtet videre – og sådan fortsætter det:

så er anden halvdel af ugen i gang

jeg er ankommet midt i dagen

det er hverdag, så der var ikke mange mennesker, så jeg kunne slappe af

det er en god følelse

som et smugkig fra månen

jeg er ankommet midt i dagen

det er hverdag, så der var ikke mange mennesker, så jeg kunne slappe af

det er en god følelse

som et smugkig fra månen

året har et stort ansigt, og jeg glæder mig til det lille ansigt

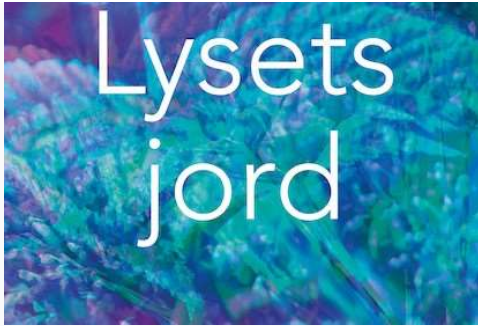
Der er noget dobbelt i gentagelserne. Man hvirvler afsted, men snubler over den sidste linje, og derfor føles digtet fremfor alt så langsomt. Formen gør på en og samme tid, at selvom ugen og året går med hverdagens gentagelser som at spise müesli på altanen og pizza i parken, står tiden næsten stille.

jeg vil virkelig gerne have, du vokser op med et masse kærlighed

Digterjeget er nok i tiden, men ikke rigtig tilstede i rummet – og i hvert fald udenfor samfundets fællesskab. Digtet er måske derfor en længsel efter at gå baglæns ud af tiden eller et forsøg på at blive i mellemrummet og muligheden.

Et ordentligt spring fremad

Sikkert især det sidste: Jeget vil strække sig som en motorvej – et sted, man kun er for komme et andet sted hen – ankomme midt i dagen, springe ud i denne tilstand og siden: ”da jeg sprang over åen viste det sig at føles fantastisk”. Det er i springet mellem et sted og et andet, at digtet bliver til, i fire linjer tilbage og i ét ordentligt spring frem.

Lysets jord – cover

Derfor er det også et nervøst, sensitivt og vægelsindet digterjeg, der slentrer gennem hverdagen i en form for drøm eller døs. Hele tiden på vej af sted, hele tiden i tilløb til et spring – mod afgrund og mørke, som afløses af pludselige og malplacerede anfald af ukuelig optimisme. Selvom jeget er tørt som en bolle, skal det nok blive sjovt engang:

jeg er så nervøs

jeg er som en tør bolle

jeg kommer til at få det sjovt

det skal være rart at være en stikling

jeg vil finde min fritid

Lad os plante en stikling

Digterjeget finder igennem *Lysets jord* et anker udenfor det sociale fælleskab i naturen. I, at ens indre er organiseret som en buket blomster, i forestillingen om at være en regnorm eller altså en stikling – midt imellem et liv og et andet. Måske derfor er der trods alt håb – i hvert fald en mulighed for håb. For, som der står, kan man ikke dø, hvis ikke man er i live, og derfor må man plante sig selv som en stikling i digtsamlingens titel, mens man er overmandet af mørke:

den frosne krise er overstået, så jeg skal have nogle holdbare mennesker i haven

jeg kommer til at få det sjovt

det er en uovervindelig tanke

man kan ikke dø, hvis man ikke er i live

de hårde mennesker der overlevede i vinteren, lad os plante dem i lysets jord

Lysets jord er en god og læseværdig digtsamling. Den rammer ikke anmelderen her helt rent, men måske er det mere en forms- og personlig sag. Uanset er den værd at bruge tid på, for se nu her, hvor det går. Med et af flere højdepunkter er anbefalingen givet videre:

jeg må slappe af og være tålmodig og pleje mit knirkende hoved

halvvågen på sofaen med en lunken klud på panden

jeg vil fremmane den omvendte verden og leve stærkt og stille der i et par uger

hvis du svesker og vokser, vil du blive en mus, der også er en egenskab

jeg vil virkelig gerne have, du vokser op med et masse kærlighed

Rolf Sparre Johansson: *Lysets jord*

Forlaget Harpyie

Er udkommet

digteGuldimundnaturenRolf Sparre Johansson

Rasmus Lund Nielsen

Født i 1989 og Cand.mag i dansk og litteraturhistorie ved Aarhus Universitet. Siden alt fra forlagsredaktør til barista. Forkærlighed for det skæve, eksentriske og ekstatiske.